

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
 на цілий рік . . . 12 р. ав.
 на пів року . . . 6 р. ав.
 на чверть року . . . 8 р. ав.
 на місяць . . . 1 р. ав.
За границею:
 на цілий рік . . . 20 рублів
 або 40 франків
 на пів року . . . 10 рублів
 або 20 франків
 Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслянових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
 Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиция місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавмана.
 Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Режлямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

По черніївській процесі.

Здає ся, що на овиді галицкім тепер крихту прояснить ся. Присяжні сказали своє важке слово, а суд увільнив кількадесять селян, обжалованих о насильство і забуреня прилюдного спокою. Черніїв оправданий. Чорно змальована картина побіліла. Бунту не було.

Ми щиро тішимо ся тим результатом процесу, спонуканого імовірно ложними доносами та свідощтвами поодиноких личностей, може посередних або безпосередних винувників всего, що сталося в Чернієві. Нині суд запав і про трагічну пригоду черніївську можна говорити яко про подію, за котру вина не паде на нашого руского селянина, а на когось, котрого назвати по імені випадало би властям нашим політичним. Розправа судова виказала багато моментів каридостойних. Над ними годі тепер перейти до порядку денного. Наколи віримо, що вердикт, оправдуючий Черніївчан в напрямі бунту, злагодить умі селян місцевих, то яло ся би пошукати докладно за тим жерелом, з котрого поплив заколот, кровю зрошений, і повести ціле діло так, щоби і вся галицка Русь змогла успокоїтись і набрати пересвідчення, що рука справедливости досягає і моральних винувників таких сумних подій. Се лежить в інтересі всіх нас, а передовсім в інтересі власний начальних.

Виразнійше говорити на ту тему годі. Але fundamentum regnorum: justitia домагає ся, щоби власти краві по нитках, наснованих в часі розправи, з'умили дійти до клубка і прояснили пригоду черніївську всесторонно.

Допись із Скалатчини.

(Свідомість між селянами; закладени читальні; священство а радикали).

Ще до недавна було селянство в скалатській повіті майже зовсім байдужне на свої права горожанські. Там де Наумович (в повнім розквіті своєї «роботи») дістав 2 голоси, о. Кобилянський 9, о. Січинський кільканайцять, а різник грималівський Кшиворончка 17, там при виборах до ради державної уяло на кандидата, що признавав ся до Русинів і селянства в V курії 76 против 23, а в IV. 80 против 48 (бо ріжниця 40 голосів між моїм виказом а урядовим походить з «помилки» при рахованю в комісії виборчій).

Деж жерело сеї відрадної появи, котра всеж таки засвідчає свідомість селянства? Чи може руске священство розбудило нарід? А може радикали зробили рух по своєму? — Ані одно, ані друге. Правда, що деякі священники (особливо молодші) освідомлювали нарід, а радикальна агітація із Збаражчини зачіпила злегка пограничні села Скалатчини, але се були за слабі чинники, щоби викликати такий рух. Нехтоване прав політичних місцевою шляхтою і органами правительственними та визискуване хліборобів з материяльного боку спонукало їх до самооборони. Ще при соймових виборах найшло ся кількох свідомих селян, що розрухали загаль. А коли при виборах повітових уда-

ло ся селянам без шумних віч але солідарносно і громадною участію в виборах перевести більшою кільканайцять голосів лісту 12-ти селян, тоді селяни зрозуміли свою силу.

В таких настрою застали нарід вибори до ради державної з V курії. Дізнавши ся про новий закон виборчий, що признає право голосу і найбільшому біднякови, почувши лист пастирський з амвона, сказали собі селяни: «славити Бога і священники з нами» і виступили до правиборів так, що крім двох сіл і місточок вибрали всюди своїх виборців сотками голосів против кількох. Результат же виборів був чисельно найсвітліший зі всіх округів Галичини.

Однак скажете: Тішиш ся там, деє повинен жаліти, таж голоси упали на радикалів, ворогів народности, церкви, віри і провідників народу священників. Так! Справді оно сумно, але дуже помилив би ся той, хто би думав, що Скалатчина, то самі радикали. Що голосовано на радикалів, то вина в першій лінії комітетів виборчих, котрі не поставили інших кандидатів, а відтак був брак всякої організації і акції зі сторони священників, бо та акція, яку вело кількох молодих священників не могла мати достаточної поваги, тим більше, що не було поважного кандидата посольского.

Що можна було перевести злишого кандидата з тим самим успіхом, доказом того збори скликані Подільскою Радою, де з найбільшим одушевленем до 600 селян взяло участь а зборам проводили і промавіяли лише священники (отже не радикали). До остатної хвилі допитувано ся за кандидатом, бо Шмігер не мав найменшої симпатії (з виймкою 3-х сіл в повіті) і лише під пресією Збаражчини, щоби голосів не розстріляти, голосовано на него. Ярославич не виступив тоді яко здекларований радикал, як свідчить відома его телеграма з Грималова і нині его шанси зовсім не так світло виглядають мимо віч в Староміщині і в Скалаті.

Правда нині єсть обави і то поважна, щоби Скалатчина не стала в будучности радикальною. Бо то певне, що радикали, маючи з того повіту свого посла, справи не засплять і будуть старати ся утвердити своє становище. З тим нині ніхто не тайть ся. Справу з того здають собі ясно священники і старають ся повести акцію противну, паралізуючу роботу радикалів. За найуспішнійше средство узнано на разі закладане читальні в певних невеличких відступах часу по селах, де їх ще нема; дальше пильно до них уяцати, і розмовами на підставі статей і вістий політичних в часописях поленяти людям, що то єуть радикали, що они роблять, куди ідуть, а куди ми повинні іти, коли хочемо бути добрими Русинами і християнами.

Постанова та починає вже і в діло переходити. Минувшій неділі (д. 20 с. м.) відбуло ся торжественне отворенє читальні «Просвіти» в Турівці. По вечірні в хаті одного господаря зібрало ся, мимо уливного дощу, поважне число господарів місцевих під проводом свого пароха о. К. Мандичевского на перші загальні збори. Яко гості явились о. І. Зазуляк з Рожиків і о. В. Винярський з Іванівки і представителі з сусідних громад. Завололо свій приїзд кількох священників з дальшого сусідства, однак з причини дощу не могли прибути. Предсідателем ad hoc вибрано о. Винярского яко найстаршого поміж присутними членами «Просвіти». Той подякувавши за вибір підніє значіне читальні в громаді, візвав зібраних, щоби з такою самою рев-

ностію, з якою взяли ся до заложеня читальні єї дальше підтримували. Заохотив до дальшої праці організаційної, іменно до заложеня крамниці, каси позичкової і завязаня спілки господарскої. На закінченє підніє заслуги основателів, іменно о. пароха, дальше властителя хати, де буде містити ся читальня (котрий безкористно раз на все єї читальні відступав). Дальше вибрано виділ — головою о. пароха — і постановлено вкладку річно 24 кр. а по заяві о. пароха, що відступав читальні свої часописи політичні і народні і по відєспіваню многая літа цісареві закрито збори. До читальні вписало ся кількадесять господарів і кілька парубків. При поважній, не фаєрверкової — хвилевій роботі членів і великій трудолюбивости о. голови читальні єсть повна запорука, що она стане осередком всяких добрих змагань громади, а з другої сторони залізною запорою непрошеним опікунам.

Отсе наш стан і наша робота в теперішности, та наміри на будучність. Програма не обширна в слова, але важка в зміст.

На закінченє мушу усправедливити наше священство з одного закиду. Справодавець з зборів пос. Ярославича в Староміщині два рази підніє, що з поміж священників ніхто на зборах не явив ся (се не було закидом. — Ред.) Може бути що був би ся знайшов хтось з священників, котрий би там був поїхав послухати тих панів, та спитати про їх подвиги підчас 10-тижневої сесії ради державної над піднесенем хлібороба. Але ті панове мають свій сталий спосіб скликування зборів не часописями або публичними запрошеннями, тільки приватними листами висланими до «певних» лише знакомих аранжерів. Пос. Ярославич навіть не був ласкав одинокого в тім повіті священника-виборця, (котрий тепер добре кає ся, що на него голосував, запросити на своє справозданє. А надто збори відбували ся — як знов звичайно радикали роблять — в святю і то в понеділок зелених свят о 1-шій год. по полудни. Годіж було священникам покидати вечірню і їхати. Церква перша як хочби і радикали. На всякий спосіб успіх зі зборів (о скілько знаю з приватних розмов з селянами-участниками) цілком не дав аранжерам підстави до одушевленя...

Огляд книжок і часописий.

*Die Sozialdemokratie in Theorie und Praxis oder ein Blick hinter die Coulissen. Von Teodor Lorentzen.**
Право виборче*).
 (Дальше).

З підмогою загального голосованя стали социалдемократи одною з найсильніших партій в Німеччині (почисливши їх виборців). При останних виборах до парламенту 1893 р. осягнули они 1,786.738 голосів і вибрали 45 послів. Тепер голосять они: в Німеччині є 1 3/4 міліона социалдемократів! Однак се неправда! Ті 1 3/4 міл. робітників, що дали свої голоси социалістичним кандидатам не є всі социалістами. Они лише дали ся заманити социалдемократам і дали ся їм зловити на слова: «Ми робітники мусямо вибрати робітника, щоби заступав наші права». Ба, колиб оно дійсно так було! Тимчасом бачимо на тих социально-демократичних послах в німецькім парламенті, о скілько они за-

* Див. Ч. 132.

стунують інтереси робітників. У них головна річ дієти побірані від партії, а робітники лише средство до цілі. Вони уважають робітників яко «Stimmvieh», котре женуть до урни виборчої. Дуже багато єсть робітників, котрі себе уважають соціалдемократами, а навіть не знають головних цілей соціальної демократії. Вони думають, що скоро би соціалдемократи дійшли до влади, тоді було би їм легше: менше було б роботи, а більша плата. Але колиб до сего дійшло, тоді гірко жалували би сего і не одному робітникови розкрилиб ся очі.

Дуже часто можна почути на всіх соціалістичних зборах жалі, що впливає ся на вибори. Деякі говорять: «Роботодавці змушують робітників голосувати на міщанських кандидатів. Тимчасом соціалдемократи формально тероризують своїх товаришів, котрі посьміють мати иньшу думку, бють їх, викрикують за ними зневажливі слова і т. д. На однім сільським виборчим вічу радив соціалний агітатор, ховати всі картки виборчі (які б они не були) до кишені а відтак віддати властиву до урни. Добра рада, але чи після неї поступають соціалдемократи? Чи они не чатують над кождим, щоби перекопати ся, чи він дав їм картку до урни? Чи так повинно поступати ся з свідомими товаришами, що мають кермувати будучою державою соціалістичною? Але не тільки шумовини соціальної демократії так поступають, а навіть самі проводирі.

По виборах є звичайно в таборі соціалдемократичнім велике зворушене, позаяк нераз підозріває ся робітників, кушців, ремісників (певности нема), що они не голосували на картку соціально-демократичну. Улюбленим способом против таких єсть бойкотоване, т. є. проти такого робить ся змова. Робітникам наказує ся: ті люди живуть з нас, отже не давайте їм роботи, не купуйте у них і т. д., коли они не голосували на наших кандидатів. А коли так поступає роботодавець, тоді соціалдемократи підносять крик! Бойкотоване се гарна, але небезпечна історія, бо на пр. даю ремісникови роботу, беру у купця товари задля того, бо я певний, що сей мене найліпше обслужить. А тепер задля виборів я маю давати роботу лихому ремісникови, купувати лихий товар у купця того, що держить з соціалдемократами. В Німеччині часто такі бойкоти бувають против броварів, а і нераз вже показало ся, що аранжери бойкоти були підкуплені иньшими броварами, котрі хотіли позбутися тим способом конкуренції. Се підпошено навіть в соціалістичних часописах.

Соціалдемократи нарікають на пресію виборчу з боку роботодавців, але забувають засаду: що тобі не мило, не роби сего другому! На тім дни, колиб соціална демократія дійшла до влади, устало би загальне право виборче, бо соціалдемократи не признають права істнованя жадній иньшій партії.

Соціалну демократію підпірають численні робітники заграничні. Соціална демократія не є в силі робітникам подати дійсну поміч. Теорія є вправді дуже гарна, слова медоточиві, але коли розходить ся о практичну роботу, тоді соціалдемократичні проводирі на волос не є ліпші, як теперішні роботодавці, а нераз навіть гірші. І не можна дивувати ся сему, коли вглянемо в давніше житє сих «Geschäftssocialist-iv», бо по їх минувшости не можна по них нічого ліпшого сподівати ся.

Автор розвідки подає характеристику найвидатнішних агітаторів соціально-демократичних після їх життя. Они були також робітниками, а тепер стали великими панями, що уважають робітників дійною коровою, котрій навіть не дають корму, лише беруть єї молоко. Деякі з них доперва з часом перейшли до соціальної демократії, коли не могли иньшим способом чоґось добити ся. В слідуєчім числі подамо отже дещо з життя тих проводирів соціальної демократії.

(Далі буде).

Чернітвський процес.

(Дальше.)

Вівторок, 22 червня, переслухано зеліничого будкаря Романа Чапельського. Він зізнає під присягою: В п'ятницю, 25 лютого, прийшли

до него вечером Клямак, Чубатинський, Дубович, Скрипа і Прокопців і розказали ему, що сталось при правиборах. На то сказав свідок Чапельський: Се дуже зле, завтра прийдуть жандарми і поарештують вас за побите жидів, а потім другі вибори випадуть зле, як вас не стане. Після протоколу слідоґо зізнав сей свідок иньше. Він сказав, будь то у него ухвалено, щоби ударити в дзвони, як жандарми стануть арештувати. Тепер каже свідок таке: Люди казали, що треба ударити в дзвони, щоби наряд сходил ся на другі вибори. Запитаний председателем, котрі слова єго суть правдою, відповідає свідок: Нині говорю я щирю правду, а в слідстві бояв ся арештованя, то може дещо і перекрутив. Він бояв ся арештованя, бо заложив в селі читальню «Просвіти» і є секретарем в виділі, а вїйт не любить єго. По причині, що зізнаня Чапельського суперечні, председатель велів єго замкнути. На зізнанях Чапельського в слідстві засновано весь акт обжалованя.

Свідок Юр. Варґола, коваль, зізнає під присягою: У Чапельського говорено, що варта би ударити в дзвін, як прийдуть жандарми. По що? — свідок не знає. Пояснює однакож дальше, що се говорив Чубатинський, а Скрипа додав: Оно би здало ся. Рано в суботу свідок розказав про все вїйтови, а вїйт сказав: Та най собі дзвонять. Прокур.: Чи Чапельський відраджував Чубатинському дзвонити? Свідок: Не памятаю. Предс.: — Таж так ви зізнали в слідстві? Свідок: Може бути, я вже тепер нічоґо не тямлю. По хвилиці каже: Так, так Чапельський говорив так до Чубатинського. Дальше зізнає, що сказав вахмайстрови: Люди збирають ся на щось дзвонити, а жандарм відповів: Jezus, Maria! Біжу до вїйта.

І пійшов оновісти вїйтови, на що заносить ся, а вїйт сказав: «Най дзвонять, я там не пійду, ще мене убють!» Свідок Ілько Прокопців, господар, зізнає під присягою: «Не чув я, щоби говорено о жандармах або о потребі дзвоненя!» — Слідуєчий свідок Авраам Сіплінґер, маґазинер торгує ся що до бесіди, котрою має зізнавати, председатель запитує єго по руски, а він, жидок з руского села, відповідає зле по німечки — «Чув голос дзвону: дзвонено на гвалт; запитував однак свого сусіда, Юрка Штундра, що то має значити, а той єму відповів: «Се дзвонять не на огонь, але на то, щоби люди сходили ся до канцелярії». А коли вахмайстер напаминяв їх щоби розійшли ся відповіли: «Ми не боїмо ся, бо ми вже на вїйні були». «Ech hob mich darauf gewaltig geferechtet». Не чув я, чи Борисова говорила, що будуть жидів різати. Всі жиди з Чернівева пійшли до синаґоґи і там замкнули ся, бо бояли ся, щоби їх селяни не напали і не били. Свідок — має ся розуміти — пійшов також до синаґоґи і там посидів собі до вечера.

Свідок Юрко Штундер, свояк обж. Федька Штундера, запитаний, чи хоче свідчити, відповів, що хоче, зізнає під присягою: Дзвонено на огонь. Сіплінґерови сказав, що то дзвонять, щоби сходити ся до канцелярії, понеже жандарми йдуть забирати тих, що били жидів. Що тоті люди під канцелярією мали робити, він не знає, бо не міг там пійти, понеже жена була слаба. Председатель: І не жалусте нині, що там не булисте? Свідок: Що правда, то ні, ще були би й мене покалічили.

Лейба Марґулєс зізнає під присягою: Переходячи побіч хати Борисової чув як она говорила рано о годині 8½. «Нині всіх жидів виріжуть. Іду се розповісти». Я трохи налякав ся і пійшов до школи жидівскої, де оповів я се другим товаришам. Замк ули ми двері на ключ, бо боялисьмо ся. Председатель: Кого? Баби? — Свід.: Ну, троха баби, троха, щоби селяни нам що не зробили. — Др. Чайковский: До кого Борисова говорила і чи голосно? — Свід.: Говорила так до себе, цілком голосно, але до кого, не знаю. Абрагам Мілер не знає, коли уродив ся, ані котрий тепер рік. Під присягою повтарає то само о Борисовій, що Марґулєс, з котрим йшов разом до школи. В школі забрав ся до читаня, а нічо о грозьбі Борисової не говорив. Всі троха бояли ся грізьби і навіть не відважили ся, через довгий час зі школи вийти. Коли вийшли було вже тихо. Остатний доводовий свідок, Антін Робачевський від трех літ вїйт чернітвський твердить, що до обжалованих не

має ніякої злости. Оборона супротивляє ся, щоби єго запрягати, бо він переслідував громаду і є аранжером розрухів чернітвських, а зізнавати буде передовсім в справах більше особистих, як з громадою обходив ся.

Прокуратор просить єго запрягнути, бо сли коли викликав може в громаді жаль і знеохоту, то стало ся се не з єго злої волі, але з утяжливого і тяжкого уряду.

Трибунал внесеня оборони відкинув. Робачевський під присягою зізнає: Коли прийшов з комісарем пополудни, застав вже в канцелярії крик. Панько Борко жалувал єму, що голос єго записаний на Маєра Марґулєса. Успокоїв єго, почім приступлено до голосованя. Енгельберт спіткав ся незабавом з закидом, що голосує третій раз. Комісар і вїйт не могли селян успокоїти, тож комісар відїхав. Боронив жидів перед селянами. Селяни кричали «гура» і питали «хто то так пописав в листі». Свідок сам записував голоси, тож почувши такі питання, скоренько дав драла і сейчас пігнав до староства. Староста успокоїв єго словами: «В ночи прийдуть жандарми і поарештують винних». Не знає, чи хлопи сподівали ся жандармів, чи ні. Чапельський оповідав єму, що селяни в него говорили «треба буде дзвонити», а Чапельський відраджував «бо буде зле». Він хотів заложити «коїко» а селяни «Просвіту». В читальні є «Свобода» і «Громадський Голос». В суботу з боязни не пійшов до канцелярії. Видів як йшла ескорта і зараз прийшло під єго дім до 50 людей і кричали «ти злодій, ми тобі черево розпоремо, з тебе буде так кров ляла ся, як з тих поранених». Свідок утік на стрих. Дальше зізнає, що чернітвські люди були все спокійними. Свідок подав жандармови кілька назвиск ексцедентів.

Відчитано протокол лікарських оглядин Марґулєса з 3 марта. З него показує ся лиш легке ушкоджене тіла споводовуюче недомагане від 5—7 днів. По тім розпочато переслуховати відводових свідків.

Далі буде.

Важне для хліборобів.

З Відня пишуть нам: Центральна комісія для ревізії катастру ґрунтового вибрала, як звісно, субкомітет до розслідження материялів, надісланих кравчими комісіями, і до виробленя проєкту, в якій мірі поодинокі краї мали би користати з опусту 2½ мільонового в податку ґрунтовым? В субкомітеті поступають роботи не коьче споро, а то по причині обструкції, яку там розвели — Молодочехи. Їх делегати раді би і на тім поли похвалити ся надзвичайними успіхами, т. є. раді би для Чехії і Морави добути як найбільших опустів. З ними разом ідуть Італіянци з Триєсту, ставляючи також надмірні жаданя. Мимо того має Галичина заповнений опуст податку ґрунтового в високости 11%. А позаяк Галичина платить 5-5 мільонів податку ґрунтового, то опуст для неї випаде на 600.000 зр. річно.

Друга важна справа для Галичини лежить в тім, що міністер фінансів wraz з міністром рільництва взяли ся за злагоду строгих приписів, які обовязують тютюносів галицких. Доси вільно було управляти тютюном на просторонях, виносячих що найменше 650 метрів. Відмірене тих просторонь мусіло бути дуже докладно переведене, иньше наступали строгі кари.

Рівнож і при віддачі тютюну істнували всякі секатури і неправильности, іменно в оцінці продукту. Всі ті приписи мають бути значно злагожені у всіх трех напрямках. Оцінку продуктів буде переводити не сам уряд, а спільно з ним продуценти. Клясоване листків відпаде. Ціна буде посередня постійна. Управа буде могла відбувати ся і на просторонях меньших (500 метрів). Надто вишле міністерство рільництва фахових учителів на пораду селянам, що управляють тютюном, а за лучші продукти буде назначена винагорода.

Вкінці займе ся міністерство рільництва меліорациєю торфових сіножатий в області Буга. На обзорини тих околиць виїде окремий відпоручник міністерства рільництва ще сего літа.

Вісті політичні.

Після наших інформацій, надіє ся гр. Бадені до осені упорати ся з угодою чешко-німецькою. Правительство навязало тайні переговори з поодинокими знатнішими політиками і сондує терен. Услівя угоди будуть оголошені по достижению певних результатів. В переговори будуть втягнені лише ті сторонництва, що щиро думають про якийсь *modus vivendi*. Правительство стоїть при тих принципах, які висказав гр. Бадені в палаті панів при нагоді адреси до трону і в комісії адресовій палати послів. Про есенціональні зміни теперішньої конституції нема гадки. В осені збере ся парламент для полагоди бюджету. Угоду з Угорщиною внесе правительство аж на весну слідуючого року.

В справі регуляції плат урядників державних сказав гр. Бадені депутаті касина урядничого дословно таке: Я надієв ся покінчити сю справу 1. липня сего року. На нещастя перебили мій намір обставини в парламенті. Можу вас заручити, що лише ті сумні політичні обставини перебили діло. Будьте пересвідчені, що правительство дуже сприяє урядникам і розв'яже ваше питанє сейчас, як лише прояснить ся політичне положенє і справа угоди з Угорщиною буде обезпечена. Рішу ваше діло хоч би посредством провізорії.

Гр. *д-ра Ебенгога*, а іменно уступ сей, в котрім сказано, що сторонництво клерикальне буде тою гатию, що «здержить поза рівноправність виходячі змаганя правнополітичні», вважають віденські «дзєвники за тєменто для Чехів (а може і Поляків), щоб то они не дуже числили на розширенє автономії країв коронних. Причина, для якої «*Politik*» і «*Narodni Listy*» в деяких артикулах з послїдних днів теперішню хвилю узнали невідповідною до яких-небудь переговорів з Німцями, лежала в тім, що правительство зажадало від Чехів деяких уступств в користь Німців чешких, іменно заведеня курій національних і продовженя речнця на присвоєнє собі знаня языка чешкого через урядників.

Мир грецько-турецкий. Після найновїших дєпеш обнижено Греції кошти воєнні з 173 на 150 мїліонів франків.

Новинки.

— **3 Теревовельщини** пишуть нам: Посол Ярошевич скликав дня 22-го с. м. віче посольське до Теревовлі а 23-го с. м. до Кобиловолок і задавав справу з своєї дотеперішньої діяльності (?) в радї державній та повторив те саме, що говорив в Староміщині і Скалаті, іменно, що пристає до партії Дашинського, позаяк лише та партія витривала в борбі против розпоряджень языкових для Чех, коли тимчасом Стоялові і польскі людовці станули за розпорядженнями языковими. О. Андрій Тимус з Гумніск інтерпелював п. Ярошевича, щоб вияснив, що то соціалїзм і чи прилученє его до соціалїстів не вийде на шкоду народности рускої. Посол відповів, що тим він не зрікає ся народности, бо нібито соціалїсти також признають ся до різних народнотий. Забув мабуть, що коли Дашинський говорив («*ich als Pole*») Люєгер сказав ему: *entweder — oder*, значить або соціалїст або народовець. Йосиф Ситник з Струсова висказав, що через поділ Галичини спалиб більші тягари на руский нарід. О. Теодор Цегельський із Струсова заявив, що солідаризує ся зовсім з поглядами і виводами посла і промовляв за уділенєм довіря. Віче не зробило великого вражєня.

— **Центр. комітет виборчий польський** збирає ся 5-го липня у Львові, щоби будьто нарадитись над новою організацією. По нашій гадці збори відбудуть ся задля обговорєня теперішньої, в дечім зміненої ситуації політичної.

— **Новий процес виборчий**. Дня 24 с. м. розпочав ся перед звичайним трибуналом в Самборі карний процес против 20 робітників зі Сколього і Демні, обжалованих о викликанє кровавих розрухів підчас правиборів в Сколім. Акт обжалованя представляє справу так: Соціалїстичні агітатори розвинули широко агітацію в Демні і Сколім межі робітниками і змусили їх до відданя голоєів на червоні картки. Кількох робітників Угрів і селян зі Сколього, що голосували вже день перед тим, прийшли на другий день до голосованя. Комісія їх не допустила до повного голосованя. Проводирі розпустили тоді вість, що комісія допускає ся надужити. Наслідком того увійшла товпа до салї і домагала

ся нової комісії. Комісія дозволила кільком крикунам позітати в салї і придивляти ся, що робить комісія. Се помогло тільки на короткий час, бо на дворі голошено, що лісту уложено фалшиво. І дійсно ліста була не точна. Около 100 робітників не було вписаних. Пропущенє в лісті тих робітників стало ся для того, бо робітничє населєнє кочує в якімсь проценті з місця на місце, а до того не було ніяких реклямацій. Агітатори використали сю нагоду і підбурили товпи робітників. Розлючені робітники впали до салї з колами і домагали ся видач посадника Мироновича і Вайсбаха, директора тартаків, бо они то укладали лісту. Комісар успокоїв їх тим, що видав їм лісту. Всі побігли до міста, щоби єї прочитати. За той час др. Миронович під опікою жандармів схоронив ся до Демні а комісар поїхав до Стрия, з відки приїхав на другий день з компанією війська. Другого дня напали робітники на Вайсбаха і вимусили, що той написав картку до заряду тартаків з позволенєм, щоби всіх робітників звільнити від роботи. Ті самі, пійшли з картою до тартаків, вибили там управителя Шмідбавера і грозьбою смерти знасипували прочих робітників, котрі навіть не мали права голосованя, щоби йшли з ними до голосованя.

Коли до виборчої салї увійшов Павлович робітник, що попередного дня найбільше кричав, комісар казав єго жандармови, Малкові арештувати. Робітники по дорозі відбили Павловича. Другого крикуна Білика арештовано також в салї. Сего вів жандарм під ескортою війська. На скрутї улиці робітники зчинили заколот, з сего скорстєв Білик і утік також. За ним пустили ся на здогін жандарм Скворонський і двоє вояків. Жандарм зловив вже був за ковчир Білика, але з товпи поцілений каменем упав, тоді держав Білика вояк Бориславський, а другий вояк Николишин заступив обох і дав п'ят вистрїлів. До лежачого жандарма змірив ся один з робітників з кєм, до него стрїлив Скворонський, але не влучив єго. На відголос стрїлів надбігло прочє війско і розігнало товпу багнетами а Білика відставлено до суду. Скворонського екалічено тяжко а вояка легко. Від вистрїлів вояка ранєні Іван Юрчишин і Борух Вайсер, багнетом Йосиф Павлович і Никола Шиль легко, а Самуель Ляйб Липшиц і Абрамом Ротштайн так, що оба померли. Прокуратуря за то все обжаловує о злочин публичного насильства (§ 81 і 98) і о переступство з §§ 279 і 312.

— **Засуд в стоянецім процесі**. Трибунал засудив 23 обжалованих в сей спосіб: Двох за злочин публичного насильства на два і один місяць арешту. Двацять і один засуджено за збіговиско від 6 тижнів до 7 днів. Засуджені тяжєньо плакали. Оборона зголосила зажалєнє неважности.

— **Соціалїстичні демонстрації**. Краківське староство на основі §. 11. цісарєкого розпорядженя з 1854 засудило за викликанє звїсних бурд в краківскім театрі: посла Дашинського на 14 днів арешту, Гакера так само, Енґліша на 10 днів, Сучєвского і Баланду на 8, а Клеменсєвича і Матейка на 6 днів арешту. Крім сего веде ся з ними карне слідство.

— **Процес против стоянецих селян** веде ся дуже скоро; до днесь переслухано вже всіх 82 обжалованих. Всі они зізнають, що причиною розрухів і проливу крови було нелегальнє поступованє при правиборах, відтак донесенє війта до староства, щоби кількох селян арештувати. Обжаловані зізнають згідно, що они не дали ніякої підстави до проливу крови. До вини цілковито не признають ся.

Сєнько Фіта, котрого обжаловано, що грозив війтови смертию, заперечує рішучо сей закид а зізнає, що власне війт хотів єго застрїлити. В ночі прийшли жандарми з війтом до него, приложили три багнети до грудий і арештували. А хоть був слабій, відставили єго зараз рано до суду.

Леґан обжалований о опір жандармерії і таку саму погрозу війтови, котрому жандарм пробив руку підчас увязненя, зізнає що він не кричав «хлопці, нема вас там». Жандармам не ставив опорю, тільки просив о показанє на письмі наказу арештованя і просив єго, щоби єго не скували, бо нічого не винен, але на се жандарм підніс стебло зі землі і сказав: «Всі люди у мене то само, що ось се сьміє». Жандарми пробивли єму руку, коли він нею засланяв груди перед наставлєними багнетами.

Жандарм Катинський, що арештував Фіту, зізнає, що єму ніхто не грозив, не бачив ніяких підозрінних рухів, анї не чув ніяких криків. Сей арештував Фіту а прочі жандарми були у Леґана. Обжаловані згідно зізнають, що люди на подвірю Леґана заховували ся поважно; дверий не виважували а противно самі жандарми отворили двері і стрїляли до людей, а вернувши зі двору самі казали, що люди утікали «якзаяці». Обжаловані зізнали дальше, що жандарми не дозволили жінци Леґана вєтати і напяти ся води, а она була в додатку слаба (на злогох) так само не дозволили обмити рани Леґанови і вели єго більше як кілометр з необвитою рукою, з котрої кров ляла ся.

— **Затвердженє вибору**. Є. В. Цісар затвердив вибір д-ра Стан. Рудрофа, властителя Шмайковець на презеса, а Альфр. Досхота, властителя дібр в Чорткові на заступника презеса ради повітової в Чорткові.

— **Депутация до цісаря**. «*Deutsch. Volksblatt*» довідує ся, що Румуни, Серби і Словаки лагодять нову громадну депутацию до цісаря, щоби пожалувати ся на національний угнет мадарський.

— **Жінки-антисемітки**. Подібно як на *Mariahilf*, так і в центрі жидів на Леопольдштаті з'органїзував ся союз християнських жінок, щоби нести поміч християнським родинам і піддержувати християнських купців та промисловців.

— **Робітники пільні** в Угорщині підняли стрейк на ланах гр. Телекієго і державця Райнера-жиди. В Сентєсі і Зомборі ужито до пільних робіт резервієтів.

— **Шенерер** заповідає на 16. липня стрейк посадників німецьких мієт. Ради мієкі мають відказати ся від виконуваня порученого круга діланя.

— **Посли угорскі** Сіма і Пульський помирились в сей спосіб, що оба прилюдно в соїм відкликани кинєні собі обиди. Повдино відкликано.

— **Стояловський** мав з Рівієри повернути до Чачи; до тепер в Римі не був і не відомо, чи поїде туди коли.

— **3 Черновець телеґрафують нам**: Води з всіх потоків і рік повиливали, наслідком чого майже ціла Буковина залєнна; много доріг, мостів і домів вода підмулила і ушкодила до неужитку. Долїшня часть Черновець виглядає мов яке озеро. Стан води на Прутї підніс ся на 4 метри. Засїви майже всюди понищені.

— **Град**. В ночі з 17 на 18 с. м. лютила ся страшна буря з градом в околици Майдану коло Кольбушової. Град знищив до нащадку засїви в громадах: Майдан, Кратка, Бжостова Гора, Русинів—Воля, Гадинківка і Коморів. Нарід в розпуці.

— **Королева Вікторія** вїхала вже з Лондону до своєї резиденції в Віндзорі. Гості єї ювілейні забавляють ся ще в Лондоні 25-червня відбулась ревія фльоти англїйскої.

— **Міністер Гавч** вернув з курації в Карлевих Варах і взяв участь в радї міністрів 24 червня.

— **Покійний Кнайп**, хоч був, як казано, знаменитим діяностом хороб, не знав, на яку слабість прийде ся єму умерти. Лікар єго прибочний думав, що причиною смерти Кнайпа був мокрий ексудат по запалєню легких. Тимчасом показала секция, що легки були майже зовсім здорові з вїмкою двоєх язв загонєних, що походили з молодших літ, а причиною смерти був рак в підживотю. Кнайп завієтив весь свій маєток в Верієгофені своєму приятелеви, о. Штікле з Міндельгайму; управу заведеня поручив пріорови Райльому, своєму довголітньому помічнику.

— **Хуляльонґорн**, король сямський, бавить ся добре у Відні. По галєвім обіді у цісаря був в опері на балеті і придивляв ся хороґрафічним викрутасам балєринок віденських з великою цікавостю. Одно лише єго не бавило, а то танєць сямський і музика до того танцю. Він і принци єго сиділи бездушно. Видко, що сей уступ балєту не був на сямський лад з'орудуваний. Король оглядав відтак на другий день історичний і мінеральний музей. Тут зацікавили єго іменно збори самоцвітів і благородних металів. Практичний змисл. Потім повезено єго до Шенбруну, де аж два рази оглядав менажерню і взяв участь в пірутшаді, т. є. в проїзді цілих рядів пишних колясок по цілім парку; відтак поїхав з цісарем на Калєнберґ, пообїдав там і розглянув з вежички Стефанії околицю Відня. Цісарєви подарив Хуляльонґорн шаблю в золотій похві, а гр. Голуховского, Кільмансєґа, гр. Бадєного і других достойників двору надїлив ордерами білого слоня. В суботу поїхав король до Пешту.

Перший руский склад і робітня виробів ножівничих власних і англїйських

під фірмою

Іван Ляврук

поручає

Бритви, ножички, сцизорики, трокарі і пуцадла для худоби, ножі і ножіці огородові, ножі столові і кухонні, і ріжні вироби ножівничі.

Приймає бритви до острєня і обтяганя і всілякі замовленя так в місци як і з провінції виконує як найскорше і найдокладнійше.

Дякуючи за дотеперішні взгляди прошу поважаних родимців о такі і на будучє

з поважанєм

Іван Ляврук, ножівник

ул. Галицька 6. у Львові.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним вповідженєм і

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним вповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обігу 4 $\frac{1}{2}$ % Асигнати касові з 90-дневним вповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня і ма 1890 по 4% з 30-дневним речинцем вповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

Львів, ул. Собеского ч. 9 і 33.

Перше заведене похоронне ЙОАННИ ОСТРОВСКОЇ

у Львові, ул. Собеского ч. 9 і 33.

Уряджує похорони від поєдинчих до найсвітліїших зі званою совістностію і старанностію по як найприступнійших цінах.

Домовини в як найбільшій виборі.

Для дітей і панночок білий караван і білі убраня.

СКЛЕПИ при улиці Собеского ч. 9 і 33, а головний склад у власнім домі улица Пекарска ч. 69. 156 2-13

Львів, ул. Собеского ч. 9 і 33.

МАГАЗИН

ОБУ

РУДОЛЬФА АЧКЕВИЧА

виконує обув з добірного матеріалу пних фасонів. — Обув дамска, мужеска, веньства і непромакальна до польованя.

РОБІТНЯ

ВИ

у Львові, улица Сикстуска ч. 23 (стара почта)

тревало, елегантно, після найновій- і дитинна, спеціально для ДУХО-

З провінції просить ся о старій оказ на міру.

123 6-22

Магазин блаватних товарів
Дамскої конфекції
Білизни

у Львові,
Академічна ч. 12.

Антін Пізунський

поручає

великий виріб сезонних новостій, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, повчїх, скарпеток. — Робітня сукон і швальня білизни.

Прібки на жаданє висилає ся. Ціни як майприступнійші. 151 5-47

Люд. Шелігевич

годинникар

передтм

Володислав Даєвський

виконує всі роботи входячі в обсяг годинникарства

у Львові, ул. Коперника ч. 8.

заразом удержує склад годинників і zegarів з перворядних фабрик заграничних з гарантією і по уміркованих цінах.

Замовленя з провінції виконує як найточнійше. Направа zegarків і zegarів заразом антиків з 2-літню гарантією. 154 10-10

Рукодільня слюсарска

Григорія Васіки

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

Виконує всякі роботи входячі в обсяг слюсарства яко то: окутя до вікон, дверей, брам, кафльових кухонь, ваг децимальних, бальконів, сходів залізних, ганків, штахетів до гробовців і опарганованя церквей, хрестів надгробних і вежових, лятарнь надгробних і иньших, канделябрів до церквей з кутото заліза, уряджує громозводи на церквах, приймає всякі наприви замків і иньших річий. 127 4-10

Робітня уніформів

для п. ц. к. офіцирів, урядників

і пп. студентів

а заразом вселяких убрань мужеских

Йосифа Сеґети

у Львові, при улиці Паньській ч. 22.

Всякі замовленя виконують ся по цінах умірених в як найкоротній часі, так в місци як також на провінцію. 130 5-15

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. Іосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку Іосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл.

посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20,

10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-, 3-70,

4-10, 4-90 франко. — Иньші товари по

умірених цінах. 49-?

1000

тукот цигаретових за 1 зр. поручає фабрика тукот

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, улица Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 тукот разом опакованє і відсилка франко.

Робітня кравецка

АНДРЕЯ КОБІЛЬНИКА

у Львові

улица Сикстуска ч. 30.

приймає всі замовленя на мужеску одіж,

також для 125 5-10

Всч. Духовеньства

і виконує красно, скоро і дешево.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(І. поверх)

приймає вселякі замовленя і виготовляє їх з густом і елеганцією після найсвітліїших журналів.

Фр. Іхньовський

(з Кракова)

у Львові, ул. Батория ч. 6.

Поручає звісні з доброты а не уступаючі в смаку праским шинки, крайні і сїкані ковбаси, і всякі иньші виробы входячі в область масарства.

Товари виробляє з сьвіжого і чистого мяса.

Висилка на провінцію зі значним работом, котру виконує ся відвотно. 124 5-20